

Розмова зі Збігневом Бжезінським || Немецький лев
вийшов на полювання || Міф про перемогу Героя під
горою Трет у центрі Пелопоннесу || Кримський колапс
Ніколая I || Природа російського імперіалізму || Росія
спрагла за вселенською любов'ю і розтерзає
кожного, хто чинитиме опір || Суть російської
ідеї: Достоєвський, Бердяєв, Фьодоров, Соловйов,
Розанов та інші || Гальфорд Макіндер і що таке
геополітика? || Осьова держава світу || Трубецкой
і російське євразійство || Джордж Кеннан, Генрі
Кіссінджер і Збігнев Бжезінський: хто розумів
Росію? || «Ми поховаємо вас» — смисл і вінець
російської ідеї || То що ж означає перемога?

*«Україні варто менше говорити про членство в НАТО,
а більше дбати про обороноздатність», — сказав мені Збіг-
нев Бжезінський¹ у своєму офісі у Вашингтоні, куди я при-
їхав після зустрічі з помічницею Державного секретаря
Сполучених Штатів Вікторією Нуланд².*

Мені запам'яталися кілька моментів цієї розмови 24 квіт-
ня 2014 року. Бжезінському найбільше пасує епітет «го-
стрий» — у нього був гострий погляд, строгий вигляд
і енергійний настрій. Він дуже доброзичливо сприйняв
наше знайомство. На зустріч я приїхав із запізненням,
паралельно інформуючи Київ про переговори з Нуланд.
Але Збігнев одразу ж зупинив вибачення. *«Колись ви самі
пожалкуєте, що обмежили час розмови, але не будемо*

¹ Збігнев Бжезінський (Zbigniew Brzezinski, 1928–2017) — американський дипломат і геополітик, колишній радник Президента США з національної безпеки, один із найважливіших мислителів у сфері міжнародних відносин XX століття.

² Вікторія Нуланд (Victoria Nuland, 1961) — американська дипломатка, колишня заступниця Державного секретаря США з політичних питань, Постійна представниця США при НАТО.

гаяти його ще більше», і ми перейшли до головних тем — ситуації в Україні, руху російських сил, нашого бачення і прогнозів.

Думка Бжезінського полягала в тому, що декларації з вимогою членства в Альянсі на цьому конкретному етапі не принесуть Україні багато користі, а створять напругу серед партнерів. Справжньою життєвою необхідністю є оборона. У нього була одна рекомендація: оскільки Росія в той чи інший спосіб продовжить наступ і нові загарбання, всі сили треба кинути на військо, озброєння, територіальну оборону та навчання методів міської і партизанської війни. З тезою про обороноздатність ніхто не сперечався. Проте мені не сподобався глухий опір темі членства в НАТО, і я вирішив підійти до справи з іншого боку: в дуже складних умовах післяреволюційна Україна розпочала відновлення системи національного захисту, ніхто не гальмує з цим завданням життя і смерті, але на це все одно потрібен час. Водночас Захід, якщо буде мудрий, повинен уже зараз взяти Україну під свою безпекову парасолу, щоб показати Москві безперспективність подальшої агресії і цих її загарбницьких планів.

Захід повинен інтегрувати, а отже, врятувати Україну так, як свого часу Польщу.

Бжезінський добре розумів, наскільки небезпечним є наше становище. Можливо, він це розумів краще, ніж ми самі. Його реакція була не просто дружньою, а пасіонарною. У ставленні Бжезінського до України відчувалися

і радість, і надія, і тривога, і гнів, що щось йде не так, як треба, а те, що він, Збіг, каже, ніхто правильно не робить.

Бжезінський був нашим великим другом і добре усвідомлював значення України для Європи і світу. Не меншою мірою він розумів, яка стратегічна загроза нависла з боку Росії. Гострий на чуття Бжезінський точно знав, що Неймецький лев уже вийшов на полювання і не зупиниться.

Немейський лев — Λεων Νεμειος / *Leon Nemeios* — був жахливим і кровожерливим звіром¹⁵¹. Крім страхітливих ікл і моторошних кігтів, монстр також мав невразливу для будь-якої зброї шкіру. Левові супервластивості — це стратегічні щит і меч, силу яких можна лиш порівняти з непереможним ядерним потенціалом.

До слова, перші два подвиги — над Немеїським левом і Лернейською гідрою — відбуваються в центрі Пелопоннесу, тобто в самому серці еллінської ойкумени¹. Могутні й, здавалося б, непереборні виклики Герой насамперед приймає на рідній землі, і з цих перемог розпочинається його одіссея великим світом і внутрішнє перетворення на бога.

Отже, історію розпочато. Геракл вирушає в дорогу і знаходить Немеїського лева біля гори Трет. Ця земля була цілковито виснаженою і спустошеною. Усе живе там або загинуло, або втекло зі страху перед постійною загрозою

¹ Пелопоннес (давньогр. Πελοπόννησος, *Pelopónnēsos*) — великий півострів на півдні Греції. Означає «острів Пелопа», названий на честь міфічного героя. Центр і серце давньогрецької цивілізації.

смерті, або сховалося по глибоких норах чи за неприступними стінами.

Готуючись до битви, Герой зупиняється в домі Малорка, чий син теж став жертвою лева. Звернімо увагу на цей прикметний момент. Він свідчить, що перемога над настільки сильним противником була б неможливою без союзників і помічників. Інший важливий факт: лігво звіра мало численні входи та виходи, які значно ускладнювали спроби оточити це місце, а отже, повністю ізолювати його від навколишнього світу². Далєбі, велика і неосяжна «російська сторона»...

Побачивши Немеїського монстра, звитяжець випускає в нього сайдаки стріл, але жодна не завдає звірові ані рани, ані шкоди. Розлючений лев нападає на Геракла. Той з коренем вириває могутнє дерево і, мов довбнею, б'є ним звіра по голові. Хоч палиця й оглушила бестію, сама вона розлетілася на друзки. Отямившись, лев кидається до своєї печери. *Геракл розуміє, що вбивцю треба знищити на його території.* Тоді разом із Малорком він закладає камінням більшу частину виходів, а потому сам заходить до лєвого лігва.

У непроглядній темряві в лютій боротьбі зі звіром Герой втрачає не лише свою зброю, а й палець. Звір вивертається

² Британський письменник Роберт Грейвс тлумачив різні входи до печери Немеїського лева як символи смерті, а у випадку з Гераклом — як переродження зі смертного воїна у безсмертного бога.

від ударів і грізно атакує. Протистояння триває і виснажує обох. Непробивна шкура не дозволяє справитися з хижаком, і лише вхопивши його за горло, Геракл поволі дусить й вбиває людожерця, який врешті бездиханно падає до його ніг.

Важку перемогу здобуто. Перший подвиг здійснено.

Втомлений переможець виволік мертве тіло з печери й за допомогою видертих ікол і пазурів зняв шкуру — відтепер цей трофей назавжди стане його царським плащем і захисним обладунком, а лєвова голова — невразливим шоломом. Із вбитим звіром на плечах Герой рушає спочатку до Немеї, де приносить офіру Зевсу і започатковує славетні Немейські ігри, а після цього прямує в Мікени до свого судді — царя Евристея. Малодушний Евристей лякається самого вигляду тієї жахливої ноші, яку Геракл кидає до царського трону. Від переляку цар ховається у великому бронзовому дзбані — піфосі, вкопаному в землю, звідки забороняє Гераклу в майбутньому входити в місто і велить показувати трофеї лише за його мурами...

У нашій історії Немейський лєв — це алегорія хижої сутності російського імперіалізму. Цей звір тероризує всі сусідні народи і землі. В околицях немає жодної спільноти, яка б не потерпала від убивці. Він уміло використовує «право сильного» і намертво переконує всіх навколишніх потерпільців, що немає на нього ані управи, ані протидії. Скоріться і змиріться, каже войовниче зло. За ним також стоїть і «ядерний» потенціал фізичної непереможності,

і безмежність території лїгва з багатьма входами і виходами, і, певно, підтримка таких самих потвор з усього світу, які впевнені у нездоланності того, хто має більшу міць. Повне відчуття безкарності — найвиразніша ознака цих патрачів.

Битва з таким ворогом видається приреченою.

А втім, Гераклові вдається зробити неможливе. І в цьому полягає найбільша вітальна сила першого міфу про нашого Героя. Перемога дається Гераклу великою, можливо, навіть немислимою ціною. Пересилюючи могутнього ворога у тривалій і виснажливій боротьбі, Герой зазнає втрат у масштабах, яких не буде під час жодного наступного подвигу, — він втрачає частину тіла, а його зброя розлітається на уламки.

Та результати цієї перемоги матимуть для нього виняткове значення.

Вони стануть для Геракла початком нового життя, а самі атрибути перемоги — його власною зброєю. Як і Немейського лєва, російський імперіалізм неможливо знищити звичайними засобами. Покласти край агресії і терору, перемогти «звіра» можна лише завдяки тривалому і безупинному тиску консолідованої сили, не даючи йому можливості для перепочинку та відновлення.